

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Anton Rasteby		OP SA 19–22
Handledare		
		Antal ord: 11 948
Marcel Mangold	Beteckning	Kurskod
		1OP467
Kombinerade vapen i en småstatskontext: En teoriprovande fallstudie med sexdagarskriget och andra Libanonkriget		
<u>ABSTRACT:</u> This study examines the theory of Robert Leonhard about combined arms and in what extent it can explain the outcome of the Six-day war and the second Lebanon war. Since both the Six-day war and the second Lebanon war involved Israel but the outcome differs, a gap and the need for further studies appears. The theory of combined arms consists of three principles that to some extent needs to be fulfilled in order to optimise the chances of winning. Since some of the Swedish Armed Forces doctrines are based out of this theory, it is of importance to further test the ideas of Leonhard. By testing the explanatory value of the theory, the study aims to create deeper and wider knowledge to the subject which in a broader perspective also contributes to the strengthening of the Swedish Security Politics as well as the Swedish Armed Forces. The result of this multiple case study shows that the theory to a high degree can explain the outcome of the wars. Since few studies have analysed the theory applied on a small state like Israel, the ability to generalize has increased with this study, although further studies are needed.		
<u>Nyckelord:</u> Robert Leonhard, kombinerade vapen, småstat, Israel, sexdagarskriget, andra Libanonkriget		

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
<i>Problemformulering</i>	3
<i>Forskningsöversikt</i>	4
<i>Syfte och forskningsfråga</i>	9
<i>Avgränsningar</i>	10
2. Teori	11
<i>Kompensationsprincipen</i>	12
<i>Dilemmaprincipen</i>	13
<i>Alkyoneusprincipen</i>	14
<i>Kritik mot teorin</i>	15
3. Metod	16
<i>Forskningsdesign</i>	16
<i>Val av fall</i>	18
<i>Operationalisering</i>	19
<i>Analysverktyg</i>	21
<i>Källkritik och materialdiskussion</i>	22
<i>Forskningsetik och forskningsetiska överväganden</i>	23
4. Analys	25
<i>Sexdagarskriget</i>	25
<i>Kompensationsprincipen</i>	27
<i>Dilemmaprincipen</i>	27
<i>Alkyoneusprincipen</i>	28
<i>Andra Libanonkriget</i>	29
<i>Kompensationsprincipen</i>	30
<i>Dilemmaprincipens</i>	31
<i>Alkyoneusprincipen</i>	32
<i>Resultat</i>	32
5. Avslutning	34
<i>Resultatdiskussion</i>	34
<i>Slutsatser</i>	35
<i>Fortsatt forskning</i>	36
<i>Relevans för yrkesutövningen</i>	36
Litteratur- och referensförteckning	37
<i>Litteratur</i>	37
<i>Rapporter, andra källor</i>	39
<i>Offentligt tryck</i>	39
<i>Elektroniska källor</i>	39

1. Inledning

Problemformulering

Användandet av stridskraftsgemensamma operationer är en dominerande trend i framför allt västerländska försvarsmakter (Ångström & Widén, 2015, s. 94). I den svenska militärstrategiska doktrinen står det att det svenska militärstrategiska konceptet till stor del bygger på att försvaret skall ha förmåga att utgöra en tröskel för den som vill utöva påtryckningar eller angripa Sverige. Detta åstadkoms bland annat genom samarbeten med andra myndigheter men också genom gemensamma operationer inom Försvarsmakten tillika externt tillsammans med andra stater (Försvarsmakten, 2016, s. 8).

Militär verksamhet över hela världen har länge präglats av de två vapengrenarna sjö och mark. Samverkan mellan dessa har funnits sedan århundraden men har inte förrän långt senare definierats som gemensamma operationer (Murray, 2002, s. 30–31). Ytterligare en stridskraft i form av flyg har senare etablerat sig som en försvarsgren och utökar således kombinationsmöjligheten vid gemensamma operationer (House, 2001, s. 4).

Möjligheten att uppnå högre effekt tillsammans jämfört med enskilt, och således på en operativ nivå lösa uppgifter resurs- och tidseffektivt, är vad som karaktäriserar gemensamma operationer. Utöver detta skapas även flera och mera komplexa hot för motståndaren, samtidigt som den egna operationen får större handlingsfrihet och bättre säkerhet (Försvarsmakten, 2020, s. 27). Att kombinera samtliga tillgängliga förmågor för att senare utnyttja dessa optimalt är en grundförutsättning för att optimera chansen för vinst. För denna typ av kombination finns det ett teoretiskt förklaringsförsök som benämns kombinerade vapen. Begreppet kombinerade vapen kommer i denna uppsats att definieras som detta teoretiska förklaringsförsök. Teorin om kombinerade vapen är i sig inte en ny företeelse i krigshistoriska sammanhang, men har med tiden och den fortskridande utvecklingen på senare år blivit allt viktigare (Ångström & Widén, 2015, s. 94–95).

Försvarsmakten definierar kombinerade vapen som att den taktiska eller operativa ledningsnivån organiserar och samordnar olika verkansmedel med specifika egenskaper. Målet är att

skapa samverkan mellan dessa mot ett gemensamt mål i syfte att öka sannolikheten för verkan. Det som i huvudsak skiljer gemensamma operationer och kombinerade vapen från varandra är på vilken nivå verksamheten bedrivs. Gemensamma operationer hör ofta hemma på operationell nivå och inte lika styrd på detaljnivå som kombinerade vapen istället kan vara nere på en taktisk nivå (Försvarsmakten, 2020, s. 33–34).

Tidigare forskning betonar värdet av kombinerade vapen och inte minst den utveckling som sker inom området. Robert Leonhard beskriver själv att den ständigt pågående debatten kring militärteorier, dess definitioner och således också kombinerade vapen är vad som driver utvecklingen framåt (Leonhard, 1991, s. 4–5).

Eftersom teorin om kombinerade vapen tydligt utgör ett stort värde för det svenska försvaret är det viktigt att utvecklingen av teorin och forskningen fortskrider. För att kunna lära sig av historien är det en självklarhet att historien måste studeras. Dessa studier är sedan det som ligger till grund för utveckling och förbättring. I doktrinen för gemensamma operationer framgår det tydligt att kombinationen av flera olika vapenslag utgör ett ramverk för hur ett väpnat angrepp mot Sverige skall bemötas och är således en väsentlig del av planering och genomförande av verksamhet (Försvarsmakten, 2020, s. 5). Forskare har tidigare endast i begränsad utsträckning fokuserat på en och samma småstatsaktör i en flerfallstudie om kombinerade vapen. Utifrån bakgrunden att debatten är vad som driver utvecklingen framåt, samtidigt som det är av säkerhetspolitiskt intresse för Sverige och Försvarsmakten att vidare forska kring kombinerade vapen, avser denna uppsats pröva Leonhards teori i en flerfallsstudie.

Forskningsöversikt

Nyttjandet av kombinerade vapen har, likt tidigare förklarats, använts genom historien och första världskriget är inte ett undantag. Jonathan Boff har gjort en studie på hur den brittiska militären och specifikt enheten *Tredje Armén* nyttjade kombinerade vapen under de sista tre månaderna av första världskriget och den så kallade hundradagarsoffensiven. Denna enhet, *Tredje Armén*, är intressant eftersom den består av officerare med olika utbildningsbakgrund och erfarenhet vilket senare kom att spela en stor roll för utfallet. Boff menar nämligen att de officerare som utbildats innan första världskrigets utbrott var utbildade på en tidigare doktrin där nyttjandet av kombinerade vapen inte ingick i samma utsträckning som för dem som utbildats efter utbrottet. Ett missnöje och intern debatt gällande olika sätt att bedriva krig på

spred sig och ledde senare till att större delen av officerarna med utbildning före första världskriget valde att inte tillämpa teorin om kombinerade vapen i deras operationer (Boff, 2010, s. 459–460).

Resultatet på slagfältet under hundradagarsoffensiven blev minst sagt varierande. Boff drar slutsatsen att de officerare som utbildats innan första världskriget och den följande doktrinutvecklingen genomförde ineffektiva anfall och misslyckades. Detta jämfört med de officerare som istället nyttjade den utvecklade doktrinen innefattande kombinerade vapen som genom effektiva anfall nådde framgång i offensiven (Boff, 2010, s. 476).

Studien som Boff har genomfört visar tydligt att sättet att strida på utvecklas med tiden. Även om det empiriska materialet i denna studie grundar sig i ett fall för över hundra år sedan och på så sätt inte i samma utsträckning generaliserbart för händelser under 2000-talet, påvisar författaren ändå en viktig poäng med utvecklingens betydelse. Författaren lämnar här utrymme för vidare studier där en jämförelse mellan flera händelser i historien är ett möjligt steg i den fortsatta forskningen.

Under slutet av första världskriget och således kring samma period som hundradagarsoffensiven stred också det Brittiska Imperiet mot det Ottomanska Imperiet samt dess allierade på vardera sidor. Denna händelse benämns den palestinska kampanjen och genomfördes mellan 1917 och 1918. James Halstead har studerat denna händelse, liksom fler andra historiker, men menar till skillnad från dem att luftmakt i kombinerade vapen spelade en större roll än vad många historiker tidigare har ansett (Halstead, 2020, s. 1).

På det Brittiska Imperiets sida finns Egypten och den så kallade *Egyptian Expeditionary Force*. Halstead menar att styrkan från Egypten inhämtade västerländska metoder för struktur och ledning samt integrerade dessa in i deras egna system. Metoderna anpassades efter de lokala förutsättningar som gällde och applicerades senare i ett utvecklat och nu mer sofistikerat system för samverkan. Kombinerade vapen med luftmakt i spetsen blev styrkans drivande faktor när den ottomanska armén tvingades ut från en förankrad linje, samtidigt som Jerusalem återtog. Tack vare appliceringen av nya metoder kunde luftmakt nyttjas på ett så effektivt sätt som möjligt, vilket också resulterade i framgång (Halstead, 2020, s. 26–27).

Halsteads studie är således intressant eftersom den stödjer Boffs studie gällande hur utveckling av befintliga tillvägagångssätt och strukturer skapar ökad effektivitet. Studiens empiriska material grundar sig åter igen på fall från första världskriget och är således till viss del svårt att rakt av applicera i 2000-talets förutsättningar. Däremot stärks argumentet att vidare utveckling och studier på fler fall i historien är av intresse ur ett forskningsperspektiv.

Mellan det första och det andra världskriget utspelade sig det spanska inbördeskriget. Historiskt sett anser många att detta krig var ett övergångskrig och flera metoder som senare nyttjades under andra världskriget testades i detta krig först. Xavier Rubio-Campillo och Francesc Xavier Hernández har studerat den sista fasen av Slaget vid Ebro och specifikt hur kombinerade vapen nyttjades under de sista månaderna av inbördeskriget. Genom att analysera arkeologiska källor i form av bland annat byggnader, återskapar författarna striden och ger intressanta insikter i utvecklingen av taktik under denna konflikt (Rubio-Campillo & Hernández, 2015, s. 52–53).

I studien konstateras det bland annat att när den nationalistiska armén attackerade republikanernas fäste nyttjades alla deras till buds stående medel i en stor operation av kombinerade vapen. Det är ett minst sagt ovanligt tillvägagångssätt med många olika inblandade delar. Fransisco Franco, ledare av den nationalistiska armén, lyckades med denna attack tack vare den intensiva samverkan Franco hade mellan sina underställda och allierade (Rubio-Campillo & Hernández, 2015, s. 65–66).

Genom att studera arkitektur och nya samt innovativa slutsatser gällande kombinerade vapen blir artikeln från Rubio-Campillo och Hernández högst relevant. Även om artikeln är från 2015 är fallet som analyseras återigen föråldrat i förhållande till idag. Å andra sidan analyseras ett krig som ligger senare i historien än vad Boff och Halstead har behandlat, vilket utifrån det resultat som presenterats är positivt för teorin om kombinerade vapen.

Efter det spanska inbördeskrigets slut hinner 34 år passera innan Jom Kippurkriget äger rum. I slutet av 1973 utkämpas detta krig mellan Israel och en allians av arabiska stater under styrning av Syrien och Egypten. Kritiker har under många år ifrågasatt Israels tolkning och nyttjande av kombinerade vapen under detta krig vilket David Rodman har noterat. För att räta ut

detta frågetecken har Rodman analyserat hur Israel nyttjade kombinerade vapen under Jom Kippurkriget (Rodman, 2015, s. 161–162).

I starten av Jom Kippurkriget använde sig Israel av en asymmetrisk och icketraditionell tolkning av teorin om kombinerade vapen. Denna specifika variant fokuserade och förlitade sig i stor utsträckning på flygplan och stridsvagnar samt tog avstånd från delar som logistik, artilleri och infanteri. Resultatet från denna typ av kombinerade vapen visade sig tidigt i form av stora förluster i kriget men också i numerärt antal flygplan och stridsvagnar. Även om denna tidiga förlust i kriget till viss del kan bero på dåliga förberedelser, ändrade Israel sin doktrin till en mer traditionell tolkning efter detta. Ändringen till den traditionella tolkningen av kombinerade vapen kan senare tydligt kopplas till Israels senare framgångar i konflikten. (Rodman, 2015, s. 172–173).

Rodmans artikel är intressant eftersom den till viss del argumenterar mot den mer okonventionella sidan av kombinerade vapen till fördel för den konventionella och mer traditionella synen, vilket således också till viss del strider mot Rubio-Campillo och Hernández artikel. I deras studie framgår det att det inte spelar någon direkt roll vad som nyttjas i teorin om kombinerade vapen så länge samverkan mellan de olika inblandade enheterna upprätthålls. Hur sambandet fungerade för Israel under Jom Kippurkriget framgår inte i artikeln från Rodman och blir således en svag länk och kritik mot artikeln.

Även efter Jom Kippurkriget har Israel hamnat i konflikt. Den 12 juli 2006 inleds kriget mot Hizbollah, vilket senare kom att benämnas andra Libanonkriget (Kober, 2008, s. 3–4). Israel har under tidigare krig och konflikter ofta misslyckats inledningsvis med avskräckning och tidiga varningar men å andra sidan kompenserat för detta genom att lyckas på slagfältet. I kriget mot Hizbollah blir det inte så. Avi Kober konstaterar att det finns flera faktorer som bidrar till misslyckandet i detta krig. För det första menar Kober att Israel misslyckades med att uppfatta vilken situation de befann sig i. Detta bidrar till en långsam reaktion mot det hot som fanns. När Israel senare uppfattar att de är i krig, lever de fortfarande kvar i en gammal uppfattning om hur krig skall bedrivas. Detta beror mycket på deras tidigare segrar under historiens gång. Problemet är att nu när motståndaren denna gång utgörs av en irreguljär styrka till skillnad från tidigare reguljära stater Israel krigat mot, blir det inte samma resultat. Författaren

menar att det hade krävts ett annat tillvägagångssätt och förändrad träning av soldater för att kunna mäta sig med Hizbollah (Kober, 2008, s. 3, 37).

Avslutningsvis nämner Kober även att andra Libanonkriget är en varningsklocka för högteknologiska länder och väststater i stort. Kober menar att Israels misslyckade krig mot Hizbollah är en konsekvens av övertro på teknologi. Hizbollah är en högt ideologiskt motiverad motståndare som anser att de bedriver heroiskt krig. Även om de i stor utsträckning endast nyttjar enkel teknologi kan de genom decentraliserad ledning, logistik och kontroll kompensera för det kvalitativa och kvantitativa underläge de befinner sig i. Kober menar att det inte finns någon RMA-inspirerad doktrin eller teknologi som effektivt kan möta vare sig motivation med sådan grund eller sättet att bedriva krig på (Kober, 2008, s. 38). RMA står för *Revolution in Military Affairs* och definieras enligt NATO som en stor förändring inom krigföring där teknologi nyttjas kombinerat med stora förändringar i en doktrin eller operationella handböcker som fundamentalt ändrar karaktären och sättet att bedriva militära operationer (Ibrügger, 1998, s. 2).

Artikeln från Kober behandlar ett i tiden aktuellt krig som är applicerbart idag. Artikeln är intressant eftersom den både behandlar ett misslyckande, samtidigt som den applicerar detta mot den teknologiska utvecklingen och inte minst hur förändringar i tillvägagångssätt och doktrin kan påverka utfall och resultat. Det som däremot inte framgår är hur kombinerade vapen behandlas av parterna samt i doktrinerna, vilket går att se som kritik men också som utrymme för vidare forskning.

Robert A. Pape publicerade under början av 1996 boken *Bombing to win* där han analyserar varför militär tvångsmakt i vissa fall kan nyttjas för att ändra andra staters beteende, men i andra fall inte (Pape, 1996, s. 1). Utöver detta myntar Pape begreppet hammaren och stödet. Pape menar att luftmakt som militär tvångsmakt endast är effektiv när det kombineras med samtidiga påtryckningar på marken. Detta ger motståndare färre möjligheter och kortare tid att minimera konsekvenserna eftersom effekten från dessa två delar är mer direkt (Pape, 1996, s. 318).

Papes teori är på många sätt lik teorin om kombinerade vapen genom dess huvudidé om att nyttja två förmågor för att skapa bättre effekt mot motståndaren. Däremot bygger teorin sin

huvuddel på luftförmågor, vilket blir en begränsning eftersom teorin inte blir applicerbar i förhållanden där endast armé- och marinförband verkar.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att det finns vetenskaplig forskning som behandlar kombinerade vapen åtminstone från tidigt 1900-tal fram till 1973 och Jom Kippurkriget. Kobers akademiska bidrag om andra Libanonkriget 2006 skall inte förbises. Studien pekar på hur förändringar i tillvägagångssätt och doktrin kan påverka utfall och resultat. Även om Kobers bidrag förlänger den tidigare nämnda historiska tidslinjen från tidigt 1900-tal till tidigt 2000-tal finns det fortfarande en lucka i Kobers studie likt tidigare nämnt. Det utrymme för utveckling som studien lämnar kan mycket väl fyllas med forskning om kombinerade vapen.

Det kan konstateras att den forskning som gjorts kopplat till kombinerade vapen är studier där teorin testats mot ett enskilt fall. Det finns ingen tydlig relation mellan de bidrag som utgör forskningsläget och slutsatsen dras att bidragen är självständiga i den aspekten. Det finns heller ingen forskning som prövar teorin i en småstatskontext på fler fall än ett. Således går det att konstatera att det finns en forskningslucka. Luckan är så pass stor att den inte går att fylla med ett enskilt bidrag och därför kommer denna studie avgränsas för att försöka skapa ett så kvalitativt och generaliserbart bidrag som möjligt.

Syfte och forskningsfråga

Denna studie syftar till att pröva förklaringsvärdet för Leonhards teori om kombinerade vapen. Utöver kommer studien bidra till forskningen inom krigsvetenskap samt att möjliggöra ytterligare forskning inom området, vilket också är att se som den inomvetenskapliga relevansen. Utifrån bakgrunden att debatten är vad som driver utvecklingen framåt, samtidigt som det är av säkerhetspolitiskt intresse för Sverige och Försvarsmakten att vidare forska kring kombinerade vapen, avser denna uppsats att pröva Leonhards teori i en flerfallsstudie med en individuell småstatskontext där likheter går att dra mot ett svenskt försvar. Detta är även att anse som studiens utomvetenskapliga bidrag.

Genom att undersöka hur Israel vid två separata fall hanterat och nyttjat teorin om kombinerade vapen är ambitionen att pröva samt belysa eventuella brister och luckor i teorins förklaringsvärde.

För att uppnå detta syfte har forskningsfrågan formulerats enligt följande:

- *I vilken utsträckning kan Robert Leonhards teori om kombinerade vapen användas för att förklara utfallet av sexdagarskriget 1967 och andra Libanonkriget 2006?*

Avgränsningar

Även om forskningsöversikten har konstaterat hur och i vilken storlek forskningsluckan är utformad, är det i praktiken svårt att fylla hela luckan som presenterats med endast ett bidrag. Genom avgränsningen skapas således ett mer kvalitativt arbete som tåls att prövas, istället för ett arbete som fyller hela luckan men istället lätt kan kritiseras.

Eftersom teorin om kombinerade vapen har konstaterats vara designad för att appliceras på den taktiska nivån kommer denna studie avgränsas till just den taktiska nivån. Denna avgränsning görs även av praktiska skäl då studier på operationell samt strategisk nivå inte hade varit möjliga att genomföra i denna studie under de begränsade tid- och utrymmesförhållanden som ges. Studien kommer däremot inte avgränsas till någon specifik operation från de två fallen eftersom detta inte anses spegla förhållandet mellan teorin och fallet i sin helhet på ett sådant sätt att det är möjligt att dra generaliserbara slutsatser.

Vidare begränsas studien till att endast omfatta teorin om kombinerade vapen. Även om studien i förklarande syfte, och med ambitionen att skapa ett sammanhang, får behandla manöverkrigföring vid enstaka tillfällen skall den avgränsade delen om kombinerade vapen vara i centrum. Ambitionen är att studien skall kunna producera ett bidrag i linje med det tidigare presenterade syftet och som i så stor utsträckning som möjligt är generaliserbart. Detta är inte på samma sätt genomförbart om en större del av teorin om manöverkrigföring tas med utifrån de förutsättningar som givits, kopplat till tid och utrymme i studien.

Avslutningsvis kommer studien avgränsas till ett småstatsperspektiv för att det på bästa sätt skall vara möjligt att dra likheter till en svensk kontext, samtidigt som forskningsfrågan skall besvaras i största möjliga mån. Småstatsperspektivet kommer bidra till ett bättre djup i studien, samtidigt som relevansen stärks. Med småstat menas i denna studie en aktör som i förhållande till övriga motståndare och aktörer är i resursmässigt underläge.

2. Teori

Från forskningsöversikten går det att konstatera att andra teoretiker, som exempelvis Pape, har formulerat teorier som till viss del liknar och är jämförbar med Leonhard och teorin om kombinerade vapen. Valet av Leonhards teori före Papes och teorin kring hammaren och städet grundar sig i hur väl teorin kan bidra till utvecklingen och framför allt den svenska utvecklingen. En generaliserbar teoriprovande studie om kombinerade vapen kommer bidra i större utveckling till det svenska försvaret än en generaliserbar teoriprovande studie om hammaren och städet hade gjort. Detta eftersom kombinerade vapen inte är bunden till luftmakt på samma sätt som Papes teori. Eftersom Sverige och dess försvar bygger på nyttjandet av alla tillgängliga förmågor som i dagsläget innefattar luft, sjö och markförmåga, anses teorin om kombinerade vapen fylla en större funktion.

För att upprätthålla validiteten på undersökningen kommer en primärkälla i form av Leonhards bok *The art of maneuver: Maneuver-Warfare Theory and Air Land Battle* att nyttjas vid beskrivningen av teorin. Leonhard har en bakgrund i den amerikanska armén och författade denna bok samt dess tillhörande teorier för att definiera vad det amerikanska begreppet *maneuver warfare* egentligen betyder samt vad som innefattas av termen. Syftet är att ge en förklaring på hur fienden kan besegras i krig (Leonhard, 1991, s. ix). Begreppet *maneuver warfare* översätts på svenska till manöverkrigföring. Manöverkrigföring är kärnan av Leonhards teori där kombinerade vapen är en del av den teorin. För att förstå teorin om kombinerade vapen måste alltså först begreppet manöverkrigföring redas ut.

Teorin om manöverkrigföring har utvecklats genom historien och det finns flera olika skolor om detta. De två huvudsakliga skolorna om manöverkrigföring utvecklades före eller under andra världskriget. Dessa är den tyska manöverskolan samt den sovjetiska manöverskolan. Leonhard menar att andra världskriget är det krig som i störst utsträckning har påverkat utvecklingen av moderna krigsteorier. Förutom att kriget utgör de senaste exemplet på mekaniserad krigföring i stor skala definierade andra världskriget den politik som än idag omgärdar de största nationerna i världen (Leonhard, 1991, s. 48).

Manöverkrigföring syftar i grund och botten till att vinna över motståndaren på andra sätt än genom direkt förintelse. Det främsta målet är att neutralisera motståndaren före den faktiska striden tar vid. Sekundärt söker manöverkrigföringen efter att desorientera motståndaren i fall

där neutralisering inte gick att uppnå. Om inte de tidigare två stegen varit möjliga att genomföra menar teorin att störning är sista alternativet som kan nyttjas (Leonhard, 1991, s. 19–20).

På en taktisk nivå av krig menar Leonhard att teorin om manöverkrigföring sympatiserar med nyttjandet av kombinerade vapen. Det går att beskriva kombinerade vapen som en del av den större teorin om manöverkrigföring. Leonhards teorier om såväl manöverkrigföring som kombinerade vapen är utformade med syftet att lösa problemet kring hur man vinner över en motståndare i krig (Leonhard, 1991, s. 19). Kombinerade vapen bör ses som en funktionell desorientering av motståndaren. Detta betyder i praktiken att strävan hos det egna förbandet är att i så stor utsträckning som möjligt göra motståndarens styrkor irrelevanta vid kritiska moment och på så sätt neutralisera samtliga förmågor till verkan (Leonhard, 1991, s. 92).

Det första steget i teorin om kombinerade vapen handlar om att förstå vad de olika typer och kategorier av vapen representerar och står för. Varje unikt vapen har styrkor och svagheter som skiljer sig från övriga vapen och kan vara allt från ett fysiskt eldhandvapen till en större enhet. Exempelvis är en spaningsgrupp snabb, rörlig och förhållandevis dold, men kan istället endast leverera en begränsad vapeneffekt eftersom de inte kan bära med sig några tyngre vapen. Å andra sidan kan en stridsvagn leverera stor vapenverkan, men har svårt att ta sig fram i krävande terräng och är relativt högljudda (Leonhard, 1991, s. 93).

Kompensationsprincipen

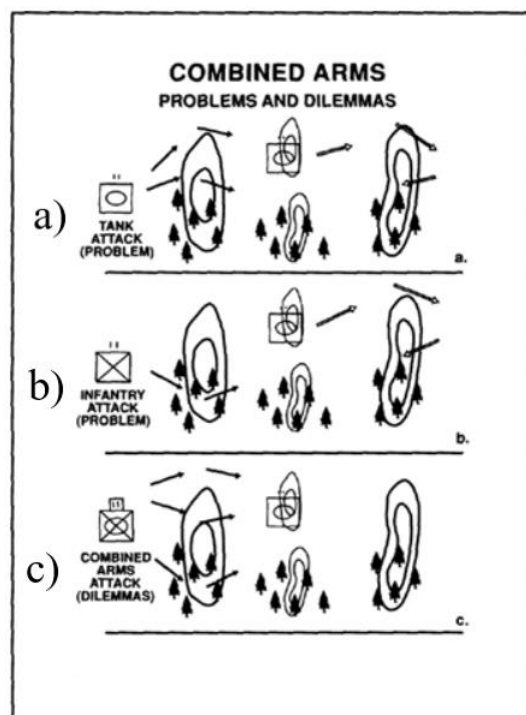
En av tre principer i Leonhards teori är kompensationsprincipen som innebär att det går att kompensera för enskilda vapens svagheter genom att kombinera varandras styrkor. Om ett spaningsförband har fientliga stridsvagnar i närheten, menar kompensationsprincipen att spaningsförbandet kan förlita sig på en sidoförmåga för att bekämpa dessa. Det kan till exempel handla om en attackflygförmåga med pansarbrytande förmåga (Leonhard, 1991, s. 93).

Det finns en del slutsatser som går att dra utifrån till kompensationsprincipen. Först och främst är principen fokuserad på den egna styrkan. Sedan går det att beskriva som en relation med syftet att jämna ut egna svagheter inom relationen. Med relation menas kombinationen av olika vapen. Vidare syftar principen till att uppnå en synergi mellan de olika delarna i relationen. Detta eftersom när delarna verkar tillsammans blir resultatet bättre än vad de enskilda delarna hade presterat separat. Slutligen menar Leonhard att relationen mellan de olika

vapentyperna omgärdas av en viss tidlöshet, och inte är beroende eller på något sätt begränsade av organisation eller teknik. Även om tekniken kommer utveckla vilka vapen som finns och hur de nyttjas, kommer teorin om kombinerade vapen bestå genom historien och synergien mellan de olika delarna är och kommer inte vara vare sig begränsad eller beroende av utvecklingen. (Leonhard, 1991, s. 94).

Dilemmaprincipen

I stället för att fokusera på de egna styrkorna fokuserar dilemmaprincipen, till skillnad från kompensationsprincipen, på motståndaren. För att en motståndare skall kunna försvara sig mot ett vapen kommer denne bli sårbar för ett annat. Detta fungerar endast om vapnen nyttjas på rätt sätt och med motståndaren i åtanke. Målet är inte att motståndaren skall utsättas för ett problem, utan ett olösbart dilemma (Leonhard, 1991, s. 94).

Figur 1 (Leonhard, 1991, s. 95)

För att visualisera detta presenteras här ett exempel. Motståndaren utgörs i detta fall av en ensam stridsvagnspluton som har till uppgift att försvara en trång passage i ett bergspass. Våra styrkor består av en stridsvagnsbataljon och en infanteribataljon. Första alternativet, presente-

rat som ”a” i figuren, innebär att vi nyttjar stridsvagnsbataljonen. I terrängen finns det ett öppet parti utan skog där stridsvagnarna har möjlighet att ta sig fram mot motståndaren. Även om motståndaren har fördelen av att vara på högre terräng presenterar sig fortfarande ett problem i form av stridsvagnsbataljonen som motståndaren måste hantera (Leonhard, 1991, s. 94).

Alternativ ”b” i figuren visar hur infanteribataljonen kan nyttjas för att anfälla motståndaren. Bredvid den öppna ytan finns ett skogsparti där bataljonen kan framrycka mer dolt. Motståndaren hade presenterats med ett annat typ av problem och således blivit tvungen att vidta andra åtgärder för det. Eftersom infanteribataljonen kan röra sig från skydd till skydd blir det viktigt för motståndaren att aktivt röra sig längs bergsryggen i syfte att försöka upptäcka och bekämpa bataljonen (Leonhard, 1991, s. 94).

Det sista alternativet, ”c”, handlar istället om att presentera det tidigare nämnda olösbara dilemmat. Om motståndaren väljer att stanna på den fördelaktiga höga bergspositionen kommer infanteristyrkorna att ta sig fram genom skogen och hota med att genomföra en nära attack mot motståndarens stridsvagnar. Om motståndaren å andra sidan väljer att röra sig längs bergsryggen i syfte att upptäcka och bekämpa infanteristyrkorna kommer våra stridsvagnar istället ta sig fram och kunna skapa stor skada. Genom alternativ ”c” kommer motståndaren oavsett att förlora striden (Leonhard, 1991, s. 94–95).

Alkyoneusprincipen

Principen handlar om att göra fienden så sårbar som möjligt genom att flytta denne till ofördelaktig terräng. Leonhard menar att ibland nyttjas effektivitet och effekt på fel sätt. Strävan efter att alltid prestera maximalt med alla typer av vapen är ibland det som gör oss som mest sårbara. Den amerikanska armén har länge hävdat att det bästa sättet att strida mot en stridsvagn är med en annan stridsvagn, kraft mot kraft. Eftersom en stridsvagn inte kan nyttjas i all terräng kommer förutsättningarna med stor sannolikhet att vara identiska för båda sidor och effekten av vapensystemet maximal. Detta går att definiera som en rättvis strid på samma villkor. Vinsten kommer således förmodligen bero på mängden pansar på fordonet, typ av pil samt besättningens prestation (Leonhard, 1991, s. 97–98).

Istället för att möta en motståndare där förutsättningarna är så lika och rättvisa som möjligt menar Leonhard att motståndaren skall mötas där denne är som svagast och förutsättningarna så orättvisa som möjligt. Genom att genomföra en attack med ett infanteriförband i ett bräs-kigt skogsparti där en stridsvagn inte kan leverera maximal verkan kommer stridsvagnen till största sannolikhet förlora (Leonhard, 1991, s. 98). Leonhard framhåller att tekniken kommer utveckla vilka vapen som finns och hur de nyttjas men också att teorin om kombinerade va-pen kommer bestå genom historien. Han menar vidare att synergin mellan de olika delarna är och kommer inte vara vare sig beroende eller begränsad av utvecklingen (Leonhard, 1991, s. 94).

Kritik mot teorin

Kritik som finns mot Leonhard och teorin om kombinerade vapen handlar just om utveckling och dess påverkan. Leonhard har uttryckt att stora delar av teorin, bland annat kompensations-principen, är tidlös och oberoende av teknik och organisation (Leonhard, 1991, s. 94). I kon-trast till detta och som det konstaterats i forskningsöversikten stödjer såväl Halsteads studie som Boffs studie faktumet att det har skett en utveckling av metoder för krigföring genom historien och att detta i sin tur har lett till en ökad effektivitet (Boff, 2010, s. 459–460; Halstead, 2020, s. 26–27). Genom att ägna denna studie till att undersöka och belysa eventu-ella brister eller luckor i teorins förklaringsvärde, samtidigt som studien analyserar fall som skett under olika årtal, adresserar studien den problematik som tidigare belysts kopplat till te-orins utveckling.

Jonathan House presenterar menar att större delen av de nationer som har försvarsorganisat-ioner organiserar och beväpnar sina styrkor med en till tre huvudsakliga vapensystem. House menar att detta begränsade antal vapensystem inte medger nyttjandet av teorin om kombine-rade vapen (House, 2001, s. 4–6). Eftersom en och samma nation testas mot teorin vid två skilda tillfällen i denna studie kan utfallet antingen stärka eller försvaga kritiken från House eftersom utgångsläget och förutsättningarna kan sägas vara densamma.

3. Metod

Forskningsdesign

I och med att denna studie kretsar kring en teori om kombinerade vapen, samtidigt som det är konstaterat av säkerhetspolitiska och geografiska aspekter att det är viktigt med debatt och prövning av teorin för att driva utvecklingen framåt, kommer en teoriprovande design att nyttjas i denna studie. Syftet med en teoriprovande studie är att försöka påvisa i vilken utsträckning teorin om kombinerade vapen i detta fall är generaliserbar. Teorin är därmed det som undersöks och kommer stå i centrum genom hela studien (Jensen & Sandström, 2016, s. 43–43).

Eftersom en studie med en teorikonsumerande design, till skillnad från en teoriprovande, har till uppgift att försöka förklara varför ett utfall blev som det blev kommer inte denna typ av design att kunna presentera ett resultat som bidrar till lösandet av forskningsfrågan. Därmed utesluts möjligheten att nyttja en teorikonsumerande design i denna studie (Esaiasson m.fl., 2017, s. 42).

En lämplig design att använda för studier som denna är att nyttja fall. Eftersom teorin om kombinerade vapen är komplex och måste sättas i sammanhang för att förstås, går detta att göra med hjälp av fall. En fallstudiedesign är ett kvalitativt tillvägagångssätt som går att definiera som en utformningsprocess för problemställning, analysenheter, val av teori samt metod för datainsamling, analys och tolkning (Johannessen m.fl., 2020, s. 195).

Vidare kommer en kvalitativ textanalys att nyttjas för att ta fram de väsentliga delar från materialet genom att analysera och förstå materialets delar samt den kontext som existerar (Esaiasson m.fl., 2017, s. 211). Valet av fallstudiedesign och kvalitativ textanalys beror på det stora och breda informationsbehovet som finns. Studien spänner över stora delar av 1900-talet men även tidigt 2000-tal, vilket gör det näst intill omöjligt att nyttja en design som exempelvis datainsamling med hjälp av enkätstudier för att tillgodose informationsbehovet. (Johannessen m.fl., 2020, s. 254–255).

Fortsättningsvis finns det inom fallstudiedesignen två huvudsakliga upplägg för hur fallen väljs. Dessa två delar benämns mest-lika och mest-olika. Den så kallades mest-lika designen bygger på att finna fall, som förutom på den beroende variabeln, är så lika varandra som möjligt. Detta kan vara svårt att finna vilket också är designens stora nackdel (Esaiasson m.fl., 2017, s. 101, 103).

Motsatsen till mest-lika fall är de så kallade mest-olika. Här handlar det om att skapa så stor skillnad mellan variablerna, förutom på den beroende variabeln. Denna typ av design är bra att nyttja eftersom den kan stärka den hypotes författaren haft innan prövningen och samtidigt försvaga tilltron till andra teorier. Däremot är denna typ av design något riskfylld att genomföra eftersom konsekvensen som uppstår om utfallet av undersökningen skulle skilja sig på den beroende variabeln kan bli omfattande och påverka hela undersökningen (Esaiasson m.fl., 2017, s. 104). Även om det ibland kan vara önskvärt med en mest-olika design bedöms det i detta fall inte vara möjligt att skapa ett resultat med den typen av design som är i nivå med vad som eftersträvas för att svara på frågeställningen. Med grund i detta kommer en mest-lika design att nyttjas i denna studie.

Inom ramen för fallstudier finns det möjlighet att nyttja ett eller flera fall. Genom en så kallad enfallsstudie går det ofta att studera fallet djupare och mer utförligt än vad som är praktiskt möjligt i jämförelse med en studie med fler än ett fall. Valet av en enfallsstudie kan i många fall grunda sig i det faktum att det endast finns empiri om ett fall, vilket begränsar möjligheten till en flerfallsstudie. En flerfallsstudie är däremot oftast att föredra eftersom fler fall vanligtvis också möjliggör fler analysenheter och således en bättre jämförelse av studiens resultat (Esaiasson m.fl., 2017, s. 109). Eftersom forskningsluckan konstaterat att tidigare forskning endast består av självständiga bidrag med studier av enskilda fall, blir denna design svår att motivera i den här studien. Vidare är syftet med studien att pröva Leonhards teori för att kunna dra slutsatser utifrån en småstatskontext och således likheter mot svenskt försvar för att ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv driva utvecklingen framåt. För att ha möjlighet att skapa ett resultat som uppnår syftet och driva utvecklingen framåt, är en flerfallsstudie den design som i störst utsträckning löser dessa problem och som således också har valts som design i denna studie.

Avslutningsvis är det studiens ambition att skapa så hög extern validitet som möjligt. Med extern validitet avses möjligheten att från analysenheterna kunna generalisera beskrivande eller förklarande slutsatser till en större eller mer relevant population. Denna population kan anses vara Försvarsmakten men också Sveriges befolkning eftersom studien likt ovan beskrivet har ett säkerhetspolitiskt intresse. Genom den forskningsdesign som här har beskrivits anses studien ha möjligheterna att dra generaliserande slutsatser och således även hög extern validitet

(Esaiasson m.fl., 2017, s. 59). Vidare är det viktigt att reliabiliteten är hög för att kunna svara på frågeställningen och uppnå resultatvaliditet. Med reliabilitet menas att det finns en frånvaro av osystematiska eller slumpmässiga fel. Även då en subjektiv bedömning kopplat till ordinalskalan och analysverktyget kommer att nyttjas, uppnås en hög reliabilitet i denna studie genom en genomtänkt forskningsdesign och senare noggrann operationalisering (Esaiasson m.fl., 2017, s. 64).

Val av fall

Som det framgår i problemformuleringen och i doktrinen för gemensamma operationer är det viktigt att kontinuerligt arbeta med utveckling och förbättring (Försvarsmakten, 2020, s. 5). Utifrån resonemanget kring forskningsdesign och valet av mest-lika designen kommer denna studie att studera två fall. För att skapa möjlighet att dra slutsatser och lärdomar från studien som går att applicera och nyttja i en svensk kontext, kommer ett småstatsperspektiv att nyttjas i form av Israel och sexdagarskriget från 1967 samt andra Libanonkriget från 2006. För svensk del innebär valet av dessa två fall en stor chans till att lära sig och utveckla vad som finns idag för att lättare kunna möta liknande hot i framtiden.

Det går att ifrågasätta om dessa två fall är lika varandra med hänsyn till vilka aktörer som medverkade i respektive konflikt. Under sexdagarskriget medverkade såväl Syrien som Egypten, Jordanien och Irak i konflikten med Israel (Hammel, 1992, s. 6–7). Kriget är att beteckna som ett konventionellt krig mellan statliga aktörer och med nyttjandet av reguljära styrkor. Under andra Libanonkriget medverkade däremot endast Hizbollah i konflikten mot Israel. Frågan är om Hizbollah går att definiera eller likställa med en stat och en reguljär styrka.

Enligt Svenska Akademiens ordbok kan en stat bland annat definieras som personalen vid en civil eller militär organisation eller enhet ("Stat", 2002). Nationalencyklopedin menar i linje med Svenska Akademien att definitionen av en stat har definierats olika genom tiden men att en stat i generell mening innehåller ett landområde med gemensam styrelse. Utöver detta krävs en intern maktutövning i ordnad form samt att staten utåt hävdar intressen mot andra aktörer eller stater internationellt (*Stat*, 2021).

Hizbollah är en shiamuslimsk terrororganisation som har fäste i Libanon. Organisationen har syriskt och iranskt stöd och dess grund består av en militär, politisk och flera sociala grenar. Under andra Libanonkriget visade organisationen på stor förmåga att bedriva krig i och med

de stora mängderna med vapensystem och ammunition de genom sin logistikkedja kunde förse sina 10 000 soldater med (Olsen, 2011, s. 168–169). Ett jämförelsevärde mot Hizbollahs soldatantal är den svenska Försvarsmakten som på sin egen hemsida anger att den kontinuerligt tjänstgörande militära personalen vid årsskiftet 2020/2021 uppgick till 15 200 individer (*Personalsiffror*, 2020).

Utifrån det som ovan presenterats anses Hizbollah vara en organisation med förmågor som i hög grad går att likställa med stat eller reguljär styrka i ett konventionellt krig. Även om det med grund i detta går det att ifrågasätta om småstatsperspektivet i förhållandet mellan Israel och Hizbollah, valdes fallet med Hizbollah ändå. Orsaken till detta val motiveras genom bristen på studier med två fall mot samma stat, samtidigt som det är av intresse med studier som går att applicera mot svenska förutsättningar.

De oberoende variablerna i denna studie kan bland annat konstateras utgöras av att Israel medverkar i båda fallen, den geografiska platsen i mellanöstern, att motståndaren utgörs av en stat samt att hotet är av extern karaktär och inte likt ett inbördeskrig. Hizbollah och andra Libanonkriget kommer genom detta att användas i denna studie med mest-lika design. Slutsatser som senare presenteras kommer att dras utifrån dessa förutsättningar.

Operationalisering

För att skapa ett så säkert och mätbart resultat som möjligt är det viktigt att de teoretiska definitionerna tilldelas rätt operationella indikatorer. Desto bättre denna operationalisering är, ju bättre kommer studien mäta det den påstås mäta, vilket är att definiera som god validitet och något som är av stor vikt i studier som dessa (Esaiasson m.fl., 2017, s. 56–57).

Som tidigare beskrivet innebär kompensationsprincipen att det går att kompensera för stridsvapnens enskilda svagheter genom att kombinera varandras styrkor. För att göra denna teoretiska definition mätbar kommer följande indikatorer tilldelas; *samordning*, *progression* och *tempo*.

Dilemmaprincipen fokuserar till skillnad från den kompensationsprincipen inte på de egna styrkorna utan istället på motståndaren och menar att om en motståndare skall kunna försvara sig mot ett vapen kommer denne bli sårbar för ett annat. Målet är inte att motståndaren skall

utsättas för ett problem, utan ett olösbart dilemma. Indikatorerna för denna princip blir således *åtskilliga hot*, *överrumpling* samt *parera*.

Eftersom kompensationsprincipen fokuserar på de egna styrkorna och dilemmaprincipen på motståndaren kommer dessa två nyttjas i relation till varandra. Indikatorn *samordning* innebär att minst två typer av vapen som förstärker varandra samordnas i tid och rum mot ett gemensamt mål. Motståndaren kommer genom detta att ställas in för flera typer av hot. Genom att försvara sig mot ett kommer denne öppna sig mot ett annat. Detta kommer benämnas *åtskilliga hot* och vara den första indikatorn för dilemmaprincipen.

Indikatorn *progression* innebär att de vapen som kombinerats ger en positiv effekt och exempelvis ett anfall som tar sig djupt in i motståndarens territorium. Indikatorn är viktig eftersom den ger ett ytterligare värde till indikatorn *samordning* eftersom denna i praktiken inte behöver medföra en positiv effekt. Motsvarande indikator för dilemmaprincipen är *överrumpling* eftersom motståndaren genom progressionen inte hinner agera och således ställs inför ett dilemma där denne har blivit överrumplad.

Den sista indikatorn för kompensationsprincipen är *tempo*. Indikatorn handlar om att egna styrkor utsätter motståndaren för ett högt tempo genom kombinerade vapen och de tidigare nämnda indikatorerna *samordning* och *progression*. Genom ett högt tempo anses motståndaren bli tvungen att parera motpartens agerande. Förhoppningen är att motståndaren kommer agera osynkroniserat och även hamna på efterhand. Detta utgör ett dilemma för motståndaren och indikatorn för detta benämns *parera*.

Alkyoneusprincipen syftar till att göra fienden så sårbar som möjligt genom att flytta denne till ofördelaktig terräng. Principen kommer tilldelas indikatorerna *vilseledning*, *terräng* och *verkan*. Den första indikatorn, *vilseledning*, innebär att motståndaren vilseleds enligt den planering som skett och således exponerar en svaghet som senare kan nyttjas till de egna styrkornas fördel. Indikatorn *terräng* definieras som att fienden inte ges möjlighet att nyttja terrängen till deras fördel. Detta innebär att mineringar, fältarbeten och andra ageranden inte ger effekt eller ens kan genomföras. Avslutningsvis innebär indikatorn *verkan* att egna förband på ett lättare sätt kan genomföra lyckade anfall mot motståndaren med minimala förluster eftersom

motståndaren i detta läge både skall vara sårbar men gärna också till viss del handlingsförlamad och oförmögen att möta eventuella anfall de blir utsatta för.

Genom denna operationalisering anses indikatorerna avspegla Leonhards egna definition av principerna i teorin. Eftersom den interna validiteten uppstår när det från analysenheterna går att dra slutsatser som är förklarande eller beskrivande, anses den interna validiteten vara uppfylld i så stor mån som möjligt (Esaiasson m.fl., 2017, s. 59).

Analysverktyg

Efter en operationalisering när de teoretiska definitionerna har tilldelats rätt operationella indikatorer är det viktigt att studien nyttjar rätt analysverktyg. Syftet med det är att kunna presentera ett resultat med så hög validitet som möjligt där teorins förklaringskraft undersöks.

Analysverktyget kommer bygga på de operationella indikatorer som tidigare tilldelats de tre principerna i Leonhards teori. Indikatorerna kommer senare att rangordnas från ett till tre i en ordinalskala genom en subjektiv bedömning. Nyttjandet av denna specifika skalnivå grundar sig i syftet med undersökningen. En ordinalskala nyttjas för att skapa rangordningsinformation. Detta innebär att det är möjligt att skapa en inbördes rangordning. Så länge den interna rangordningen inte bryts spelar det ingen roll vilka exakta variabelvärden som nyttjas eftersom det endast är rangordningen som används i statistiska analyser (Esaiasson m.fl., 2017, s. 360–361). Ett alternativ till ordinalskalan kan vara nominalskalan. Skillnaden mellan dessa två är vad det egentliga syftet är. En nominalskala syftar till skillnad från ordinalskalan till att klassificera och inte rangordna. Genom att dela in analysenheterna i olika klasser eller typer sammanfattas empiriska observationer. Nyttjandet av en nominalskala är inte i linje med vad resultatet från den här studien förväntas vara, vilket således leder till nyttjandet av en ordinalskala (Esaiasson m.fl., 2017, s. 360).

Ordinalskalan innehåller tre nivåer som innebär följande; ett – återfinns inte, två – återfinns delvis, tre – återfinns i stor utsträckning. För att uppnå nivå tre måste indikatorn återfinnas fler än en gång.

Indikatorer	Ordinalskala 1-3
--------------------	-------------------------

Kompensationsprincipen	Sexdagarskriget 1967	Andra Libanon- kriget 2006
<i>Samordning</i>		
<i>Progression</i>		
<i>Tempo</i>		
Dilemmaprincipen	Sexdagarskriget 1967	Andra Libanon- kriget 2006
<i>Åtskilliga hot</i>		
<i>Överrumpling</i>		
<i>Parera</i>		
Alkyoneusprincipen	Sexdagarskriget 1967	Andra Libanon- kriget 2006
<i>Vilseledning</i>		
<i>Terräng</i>		
<i>Verkan</i>		

Källkritik och materialdiskussion

Den här studien har nyttjat principen kring Ädel-OST och de fyra källkritiska kriterierna för att i så stor utsträckning som möjligt distansera forskningen från desinformation, lögn och felaktigheter (Esaiasson m.fl., 2017, s. 287–288). Andra källkritiska kriterier som finns publicerade i bland annat Erikssons bok beskriver med andra ord samma innebörd som Esaiassons m.fl. publikation gör (Eriksson, 2018, s. 139). Erikssons bok kommer således nyttjas som komplement till Esaiasson m.fl. i syfte att skapa så omfattande källkritisk grund som möjligt.

Den första och mest grundläggande källkritiska regeln *äkthet*, handlar om att källmaterialet är äkta. I denna studie är källmaterialet i både digital och tryckt form. Materialet har i så stor utsträckning som möjligt hämtats från högskolans interna bibliotek samt dess webbplats och författaren har inte i något fall haft anledning att ifrågasätta äktheten på källorna. Källorna är även expertgranskade (peer-reviewed) av respektive tidskrift som ansvarat för publiceringen. (Esaiasson m.fl., 2017, s. 291–292).

Oberoende är den andra regeln och handlar om det faktiska innehållet och att kunna säkerställa en oberoendeställning mellan författaren och verkets innebörd (Esaiasson m.fl., 2017, s. 292). En äkta källa kan alltså innehålla falsk information. För att komma till bukt med detta problem har författaren i denna studie nyttjat flera av varandra oberoende källor och således triangulerat informationen som senare används i studien. Exempelvis har Hammels bok triangulerats med bland annat Donovan (Donovan, 1967) samt Dunstan (Dunstan, 2009) för att uppnå oberoendekriteriet. Dock framgår inte alltid källorna som ligger till grund för trianguleringen i denna studie, vilket kan anses vara en brist. Det som däremot går att se är hur fem olika författare och verk nyttjades för att återge sexdagarskriget och fyra författare och verk för andra Libanonkriget, vilket är en medveten åtgärd för att kuppfylla kravet på oberoende (Eriksson, 2018, s. 140).

Den tredje källkritiska regeln handlar om *samtidighet* och innebär att tiden mellan händelse och nedtecknande bör vara så kort som möjligt för att undvika efterhandskonstruktioner och minnesfel (Esaiasson m.fl., 2017, s. 294). Exempelvis har studien bland annat nyttjat Hammels bok för att studera sexdagarskriget. Även om boken är skriven 1992, är dess källmaterial från 60 och 70-talet, vilket är i nära anslutning till kriget och således har hög samtidighet (Hammel, 1992, s. 435). Samtliga källor i studien har liksom Hammels bok granskats av författaren enligt regeln om samtidighet och inget material anses utgöra ett hinder mot vare sig regeln eller studien.

Avslutningsvis handlar *tendens* om att berättaren i samma utsträckning som ett historiskt påstående kan ha ett intresse av att återberätta en avsiktligt snedvriden bild av verkligheten. För att motverka tendens är huvudregeln att en tendentiös källa alltid måste kompletteras med en motsatt tendentiös källa eller en helt oberoende sådan (Esaiasson m.fl., 2017, s. 294–295). I denna studie har inte tendentiöst material vare sig påträffats eller nyttjats. Även om det går att rikta misstanke mot artiklarna med Israeliska författare, bakgrund i den svenska Försvarsmakten och det amerikanska bolaget samt forskningsinstitutionen RAND (National Security Research Division), har dessa verk kontrollerats mot en oberoende källa i syfte att i största mån upptäcka tendentiöst material.

Forskningsetik och forskningsetiska överväganden

Samhället vi lever i regleras på olika sätt för att den sociala interaktionen med andra varelser skall fungera så bra som möjligt. Inom forskningen beskrivs denna forskningsetik och kan

bland annat handla om att deltagare i vissa studier måste ge sitt samtycke, samtidigt som forskaren förväntas använda sitt sunda förnuft. Andra exempel på etiska frågor kan handla om experiment där människor och djur används. God etik kan även innebära att forskaren på ett korrekt sätt refererar och hänvisar den information som nyttjas (Eriksson, 2018, s. 127). Denna studie nyttjar vare sig mänskliga experiment eller intervjuer för informationsinhämtning, utan istället redan publicerat och offentligt material. Materialet har nyttjats utifrån de regler som ställts av publicitören. Detta har inneburit att det i denna studie inte varit nödvändigt att genomföra ytterligare forskningsetiska överväganden och undersökningen i sin helhet bedöms inte skada någon annan vare sig direkt eller indirekt. Vidare nyttjas ett lämpligt referenssystem för den information som presenteras och nyttjas.

4. Analys

Sexdagarskriget

I maj 1967 fabricerar en sovjetisk underrättelseofficer bevis till Egypten och Syrien som indikerar att israeliska styrkor mobiliserat och nu befinner sig längs den syriska gränsen (Goldstein, 2018, s. 767). Inom fyra dagar från det att rapporten mottagits av Egyptens demonstrerar Egypten allvaret i situationen genom att anta en resolution om att dra tillbaka de FN-styrkor som vid den tidpunkten hade befunnit sig i ockupationsområden i Sinai sedan 1968. Egyptens president Gamal Abdel Nasser hade som mål att hindra Israel från att invadera Syrien men kunde också genom förflyttningen av trupper i Sinai komma i direkt kontakt med den Israeliska gränsen vilket är en strategisk position (Goldstein, 2018, s. 768–769). Israel blir medveten om motparternas mobilisering ett par dagar senare och svarar slutligen på mobiliseringen genom att genomföra egna krigsförberedelser. Israel inleder senare krigshandlingar den 5 juni 1967 (Goldstein, 2018, s. 769; Olsen, 2011, s. 146).

Den israeliska försvarsstyrkan, IDF, hade under perioden för kriget sitt styrande organ i Tel Aviv. Israel genomförde försök att deskalera den diplomatiska konflikt som hade skapats genom den sovjetiska underrättelseofficerens fabricerade bevis. Dessa försök misslyckades och Tel Aviv beordrade på morgonen den 5 juni 1967 IDF att genomföra den första attacken och således också inleda kriget (Rodman, 2002, s. 114).

Israel hade långt tidigare planerat detaljerna för denna attack. Varje morgon startade 40 israeliska stridsflygplan i formation från Negev Desert base, svepta västerut och med sikte på Medelhavet. Samma tid och samma rutt, vilket skapar ett vanebeteende hos egyptiska radaroperatörer som varje morgon ser samma sak. Även om krigssituationen är på randen till utbrott är det ingen i den egyptiska militären som agerar ytterligare på detta och radaroperatören bortser på rutin från flygningen. Det egyptiska flygvapnet agerar lika rutinmässigt vad gäller mat och arbetstider. Även om egyptiska piloter har suttit i beredskap på olika delar av startbanan under morgonen är samtliga åter på basen för att äta frukost vid kl.07.45. Detta gäller även de patrullerande stridsflygplan som med rutter på 30 minuter patrullerar lufthavet och bestämda gränser samt sträckor. Med bakgrund i dessa rutiner och förutsägbara beteenden blir den attack som kl.07.45 genomförs av de 40 israeliska stridsflygplanen extremt effektiv. Fordon,

byggnader och rullbanor totalförstördes samtidigt som inget flygplan inom synhåll lämnades opåverkat. Sexdagarskriget hade inletts (Hammel, 1992, s. 165–167).

Förutom det israeliska flygvapnets prestationer mot den egyptiska flygförmågan påverkades även den egyptiska stridsvagnsförmågan i stor utsträckning av den israeliska pansarkåren. Redan kl.08.30 passerade lätta attackplan över den sjunde bepansrade brigaden för att skapa tumult och förvirring vid en vital vägkorsning. Ett par minuter senare ges ordern och pansartrupperna korsar gränsen mot Khan Yunis (Hammel, 1992, s. 175–176). IDF kombinerade tidigt under sexdagarskriget, förutom flygförmåga, även stridsvagnar, mekaniserat infanteri, fallskärmstrupper, artilleri samt tekniker i välplanerade attacker. Dessa överkom snabbt motståndarens defensiva positioner vid bland annat Rafah och Abu Ageila (Rodman, 2002, s. 115).

Ett par kilometer innan Khan Yunis stöter den sjunde bepansrade brigaden på de palestinska nationalgardets trupper. Terrängen i detta område är egentligen fördelaktigt för stridsvagnar men har denna gång påverkats av motståndaren genom skapandet av anti-stridsvagnsdiken, betonglådor samt längsgående diken av betong. Från dessa fältarbetade positioner kunde nationalgardet enkelt verka mot de israeliska trupperna (Hammel, 1992, s. 176–177). Efter flertalet omvägar och en slutlig order om framryckning genom trånga och ofördelaktiga terrängpartier tar den sjunde bepansrade brigaden Khan Yunis. Större delen av nationalgardet som befann sig i staden blev så skrämde av israelernas storlek och förmåga vilket ledde till att de vid denna tidpunkt flydde obeväpnade åt alla håll (Hammel, 1992, s. 178–179). Eftersom Israel tidigt genomförde attacker mot motståndarens luftförmåga skapades luftherravälde och den israeliska pansarkåren kunde verka utan att bli påverkade från luften, vilket är en svaghet hos pansartrupperna. Det israeliska flygvapnet bekämpade både retirerande och avancerande arabiska styrkor vilket bidrog till både en stor förvirring men också förluster för motståndaren. Även om operationerna på marken hade varit möjliga att utföra utan det stöd som luftstridskrafterna gav, bidrog de ändå till omfattningen och hastigheten på den israeliska segern (Rodman, 2002, s. 115).

Den sista fasen av kriget genomfördes under den 9 juni längs Israels nordöstra gräns mot Syrien. Genom intensiva bombningar från luftstridskrafterna kunde israeliska stridsvagnar följt

av infanteri avancera genom den tungt befästa delen av Syrien kallat Golanhöjderna för att senare den 10 juni erövra Golan. USA förhandlade om eldupphör vilket tog effekt den 10 juni och således ledde till ett abrupt slut på det sex dagar långa kriget (Laron, 2017, s. 304). Resolutionen kom att benämnas 242 och applicerades officiellt den 22 november i ett försök att skapa en rättvis och långvarig fred (*UN Resolution 242*, 1967). Under mindre än en vecka hade Israel erövat delar av Egypten, Jerusalem samt Syrien och kunde också utropa sig som segrare av kriget (Laron, 2017, s. 304).

Kompensationsprincipens första indikator är *samordning*. Samordning identifieras i sexdagskriget redan under de första timmarna när flyganfall kombinerades med stridsvagnar, mekaniserat infanteri samt fallskärmstrupper (Rodman, 2002, s. 115). Vidare ses samordning även under den sista fasen av kriget där israeliska stridsvagnar följt av infanteri kunde avancera genom Golanhöjderna, tack vare intensiva bombningar från det israeliska flygvapnet (Laron, 2017, s. 304).

Indikatorn *progression* identifieras genom den situation som uppstår vid gränsen mot Khan Yunis. Lätta attackplan skapar tumult och förvirring så att den sjunde bepansrade brigaden senare kan korsa gränsen och framrycka djupare in i fiendeland och mot Khan Yunis. Graden av samordning är hög vilket medför en positiv effekt och indikatorn *progression* kan identifieras (Hammel, 1992, s. 175–176).

Den sista indikatorn i kompensationsprincipen, *tempo*, går att identifiera genom händelsen vid Khan Yunis. På grund av israelernas samordning och snabba progression blir Syriens nationalgarde rädda och börjar agera osynkroniserat samt hamnar på efterhand, vilket inte minst syntes genom deras övergivande av vapen och därefter flykt (Hammel, 1992, s. 178–179).

Dilemmaprincipens första indikator är *åtskilliga hot*. Indikatorn korrelerar med indikatorn för samordning och i och med att Israel utsatte motståndaren för flera hot samtidigt både vid Rafah och Abu Ageila samt senare delen av Khan Yunis attacken blev motståndaren satt i ett omöjligt dilemma. Dilemmat resulterar i att motståndaren väljer att försvara sig mot ett vapen men blir då istället sårbar mot ett annat, vilket ses i attacken vid Rafah och Abu Ageila. Vid

Khan Yunis uppstår ett liknande dilemma. Här väljer motståndaren istället att fly för att undkomma marktrupper, vilket resulterar i att denne bekämpas av luftstridskrafterna istället (Hammel, 1992, s. 178–179; Rodman, 2002, s. 115).

Den andra indikatorn är *överrumpling*. Indikatorn går till viss del att identifiera i samband med sexdagarskrigets inledande attack.aktionen från Israels flygvapen var inte väntad från motståndarens sida och fordon, byggnader och rullbanor totalförstördes samtidigt som inget flygplan inom synhåll lämnades opåverkat. Det som talar emot indikatorn är att motståndaren inte blev överrumplad på grund av motståndarens progression genom samordning av flera vapen. Motståndaren blev mer överraskad än överrumplad, vilket ledde till utfallet (Hammel, 1992, s. 165–167).

Avslutningsvis indikatorn *parera*. Denna indikator är en följd av ett högt tempo och ambitionen är att motståndaren tvingas parera ett agerande med hög samordning och progression och således blir osynkroniserad och på efterhand. Attacken vid Khan Yunis uppvisar tendenser till ett parerande när motståndaren ställs inför ett dilemma och väljer att fly. Dock är flykt inte ett parerande utan mer en försvarsmekanism. Å andra sidan blir effekten av flykten densamma som den önskade effekten av ett parerande, vilket gör att det går att argumentera för att indikatorn till viss del ändå är uppfylld (Hammel, 1992, s. 178–179).

Alkyoneusprincipens inledande indikator, *vilseledning*, går till viss del att identifiera i den sista delen av attacken mot Khan Yunis. Israel tar flertalet omvägar och genomför framryckningar genom trånga och ofördelaktiga terrängpartier istället för den väg som är fördelaktig för stridsvagnar men som har påverkats och bevakas av motståndaren. Effekten blir att motståndaren till viss del vilseleds att tro att Israel kommer framrycka på den fördelaktiga vägen medan de i själva verket tar en annan väg och i slutändan intar staden (Hammel, 1992, s. 176–177).

Indikatorn *terräng* går inte att identifiera hos Israels agerande i sexdagarskriget. Även om Israel bekämpade stora terrängpartier i samband med den inledande luftattacken av sexdagarskriget innebär detta inte att motståndarens möjlighet att nyttja terrängen till deras fördel försvinner (Hammel, 1992, s. 165–167).

Däremot går den avslutande indikatorn *verkan* att identifiera i den inledande luftattacken. Israel lyckas anfälla motståndaren i ett läge där denne är som sårbarast och gör detta utan några större förluster (Hammel, 1992, s. 165–167). Vidare kan indikatorn till viss del även ses vid anfallet mot den vitala korningen nära gränsen mot Khan Yunis. Flygstridskrafterna genomför en attack som skapar tumult och förvirring och försätter således motståndaren i ett sårbart och handlingsförlamat tillstånd som den sjunde bepansrade brigaden nyttjar för att bekämpa motståndaren (Hammel, 1992, s. 176–177).

Andra Libanonkriget

Hizbollah har varit allierad med Iran och har i många fall varit en regional nyckelpartner. Förutom att Iran har finansierat Hizbollah över 25 år, och med minst 100 miljoner dollar årligen, har Hizbollahs konflikter med Israel och således även USA alltid involverat Iran, vilket har stärkt deras regionala inflytande (Wilkins, 2013, s. 56).

Kriget mellan Israel och Hizbollah inleddes den 12 juli 2006 när Hizbollah korsade gränsen mellan Libanon och Israel. Där dödades tre israeliska soldater, samtidigt som ytterligare två kidnappades. Orsaken till denna handling grundar sig i ett tidigare gripande av islamistiska terrorister som israeliska styrkor genomfört. Hizbollah hade ambitionen tvinga fram ett byte där de kidnappade soldaterna utväxlades mot de gripna islamisterna (Lambeth, 2011, s. 1).

I ett försök att rädda de kidnappade soldaterna dödades dessutom ytterligare fem israeliska soldater. De första dagarna av kriget införde Israel blockader som innefattade såväl land, luft och sjö, samtidigt som Libanons infrastruktur kraftigt förstördes genom bombningar från Israel. Genom såväl bombningar av infrastruktur som mindre markattacker och flygbladsutdelning försökte Israel underminera Hizbollahs inhemska stöd (Wilkins, 2013, s. 59). Chefen för den israeliska försvarsstyrkan hade en bakgrund som pilot inom flygvapnet och bestämde vid denna tidpunkt inriktningen för Israels motattacker mot Hizbollah. Denna chef valde att förlita sig på flygvapnet och dess precisionsvapen i det inledande skedet av kriget. Chefen hade naturligt gett efter för sin övertro på luftmakt och dess förmåga att nå ställda mål, vilket i praktiken betydde att Israel avstod i stort från att nyttja markförmåga, bortsett från visst stöd från artilleri som nyttjades tillsammans med flygstridskrafterna. Effekten av detta blev att progressionen haltade och utfallet var lång ifrån avgörande. Detta trots ett starkt inledande

skede med luftattacker mot Hizbollahs mellan och långräckviddiga raketer (Lambeth, 2011, s. 3).

Följande dagar fortsätter striderna och det dröjer fram till 24 juli innan diplomatiska diskussioner om eldupphör inleds igen. Förhandlingarna strandar dock den 25 juli när Israel återupptar attackerna mot Libanon. Det israeliska flygvapnet beskjuter två Röda korset ambulanser samtidigt som den israeliska armén beskjuter FN observatörspost och dödar fyra FN observatörer (Wilkins, 2013, s. 63).

Den 28–31 juli skedde den mobilisering som Israel länge väntat på. Närmare 15 000 reservsoldater kunde nyttjas när den israeliska försvarsstyrkan den 10 augusti nådde den norra gränsen av södra Libanon. Vid den här tidpunkten ansågs större delen av motståndaren vara omringad. Soldater skickades ner för de branta kanterna av ravinen som omgärdade staden Ghandourieh för att senare bli återkallade precis när de nått botten av ravinen. Två dagar senare genomfördes samma attack igen. Fienden noterade Israels tillvägagångssätt och låg vid dagen för den andra attacken redo med bland annat vapen för att bekämpa stridsvagnar. Trots att IDF lyckades att inta staden, om än med stora förluster, så visar denna händelse på den stora förvirring som präglade Israel genom hela kriget. 48 timmar efter intagandet av staden signerade Israel FN resolutionen 1701 som markerar slutet av kriget (Glenn, 2012, s. 5–6).

Under konflikten hade Israel luftherravälde och genomförde med sitt flygvapen närmare 19 000 luftuppdrag. Trots detta lyckades dem inte påverka långräckviddiga vapensystem. Hizbollah visste att Israel sökte en tydlig och snabb seger vilket de tog vara på genom att fortsätta eldgivning med robotar och raketer samt visa upp sin förmåga att överleva (Olsen, 2011, s. 168–169). Eftersom Hizbollah hade spenderat flera år för att planera och förbereda södra Libanon för försvarsstrid och strid i ojämna terräng förvånade den taktiska segern inte Hizbollah själv men större delen av Israel. Israelerna var så pass dåligt förberedda och otränade att de kunde gå förbi kort- och medeldistansrobotar som var dolda till stenformationer. Detta var en av huvudanledningarna till att Hizbollah kunde avfyra närmare 4000 raketer och missiler mot civila och militära mål i Israel (Glenn, 2012, s. 6).

Kompensationsprincipens indikator *samordning* går inledningsvis att identifiera i det inledande skedet när mark- och flygattacker genomfördes mot ett gemensamt mål att underminera

det inhemska stödet för Hizbollah (Wilkins, 2013, s. 59). Vidare kan tendenser av indikatorn ses i det luftherravälde som Israel besatt under majoriteten av kriget, tillsammans med de mindre spridda markoperationerna vid exempelvis staden Ghandourieh. Dock inriktades inte luftförmågorna och markoperationerna mot samma mål, vilket gör att indikatorn inte uppfylls i denna händelse (Glenn, 2012, s. 5–6).

Indikatorn *progression* går att identifiera i de första dagarnas gemensamma attacker mot Libanon där infrastruktur kraftigt förstördes (Wilkins, 2013, s. 59). Däremot finns det ingen ytterligare situation där Israel genom samordning skapat progression på det sättet. Även om intagandet av staden Ghandourieh går att se som progression, skedde detta inte genom samordning vilket leder till att situationen inte uppfyller progressionsindikatorn (Glenn, 2012, s. 5–6).

Även om situationen vid Ghandourieh hade tendenser till ett högt tempo och en motståndare som blir tvungen att parera Israels agerande, återfinns inte indikatorn *tempo* eftersom attacken avbryts och soldaterna återkallas. När samma attack sker två dagar senare finns ingen tendens till tempo eftersom motståndaren är på förhand och väl förberedd (Glenn, 2012, s. 5–6).

Dilemmaprincipens indikator *åtskilliga hot* existerar likt tidigare beskrivet i relation till indikatorn samordning. Även om Israel visar upp viss förmåga till samordning och flera typer av hot, skapar inte detta vare sig ett dilemma eller prioriteringsbehov för motståndaren. Det skapas således ingen lucka i försvaret hos Hizbollah och indikatorn *åtskilliga hot* går inte att identifiera (Wilkins, 2013, s. 59).

Vidare kräver indikatorn *överrumpling* att motståndaren genom progression ställs inför ett dilemma och inte hinner agera mot attacken. Den progression som identifierades under de första dagarna går till viss del att koppla till överrumpling hos motståndaren eftersom det inte rapporteras om några större förluster i samband med den attacken. Hizbollah hinner alltså inte agera på attacken som sker (Wilkins, 2013, s. 59). De förluster som rapporteras kommer senare och i huvudsak från de raketer som Hizbollah avfytrade mot civila och militära mål inom Israel (Glenn, 2012, s. 6; Olsen, 2011, s. 168–169).

Indikatorn *parera* hör ihop med kompensationsprincipens *tempo*. Eftersom indikatorn *tempo* inte återfinns i kriget går det inte heller att identifiera indikatorn *parera*. Även om indikatorerna inte hade hört ihop finns det inget agerande från Hizbollahs sida som på något sätt indikerar på vare sig ett osynkroniserat agerande eller efterhandssituationer, vilket även ses vid situationen kring staden Ghandourieh där Hizbollah trots senare förlust gjorde det bästa av situationen (Glenn, 2012, s. 5–6).

Alkyoneusprincipen. Hade Israel vid den andra attacken mot staden Ghandourieh inte nyttjat samma planering och väg att anfalla, hade det möjligtvis funnits tendenser till *vilseledning* av motståndaren. De situationer som historien presenterar visar inte upp några andra tänkbara situationer med *vilseledning* och indikatorn anses således inte vara identifierad. Lika så gäller det för indikatorn *terräng*. Israel hade möjlighet att nyttja höjden och de branta kanterna vid Ghandourieh till sin fördel och således till Hizbollahs nackdel (Glenn, 2012, s. 5–6). Vidare motverkade Hizbollah risken för att påverkas negativt av terrängen genom den träning av försvarsstrid i ojämn terräng som genomfördes flera år innan kriget inleddes (Glenn, 2012, s. 6). Således kan inte heller indikatorn *terräng* identifieras under andra Libanonkriget.

Avslutningsvis går det inte heller indikatorn *verkan* att identifiera eftersom den till viss del är beroende av tidigare indikatorer i principen. Även om Israel genomfört vissa lyckade anfall mot motståndaren med minimala förluster, bland annat under de tidiga dagarna av kriget, beror inte detta på att fienden är vare sig sårbar eller handlingsförlamad till följd av en flytt till ofördelaktig terräng (Wilkins, 2013, s. 59).

Resultat

Nedan presenteras resultatet från analysen i det analyschema som tidigare presenterats för att skapa en tydlig överblick. Resultatet visar att Leonhards teori kan förklara utfallet av sexdagarskriget men inte andra Libanonkriget eftersom variabelvärdena endast korrelerar med utfallet från sexdagarskriget. I nästa kapitel kommer en diskussion kring resultatet och dess tolkning att presenteras.

Indikatorer	Ordinalskala 1-3	
Kompensationsprincipen	Sexdagarskriget 1967	Andra Libanon- kriget 2006
<i>Samordning</i>	3	2
<i>Progression</i>	2	2
<i>Tempo</i>	2	1
Dilemmaprincipen	Sexdagarskriget 1967	Andra Libanon- kriget 2006
<i>Åtskilliga hot</i>	3	1
<i>Överrumpling</i>	2	2
<i>Parera</i>	2	1
Alkyoneusprincipen	Sexdagarskriget 1967	Andra Libanon- kriget 2006
<i>Vilseledning</i>	2	1
<i>Terräng</i>	1	1
<i>Verkan</i>	3	1

5. Avslutning

Resultatdiskussion

I resultatet från undersökningen går det att se tydliga skillnader mellan hur teorin kan förklara Sexdagarskriget och andra Libanonkriget. Vid kompensationsprincipen skiljer sig resultatet på indikatorerna samordning och tempo. Orsaken till detta behöver inte vara ett aktivt val att avstå från kombinerade vapen utan kan istället bero på både dålig planering eller förberedelse, men också på samspelet och kommunikationen mellan olika enheter och chefer. Vid tagandet av staden Ghandourieh under andra Libanonkriget skedde ett tillbakadragande innan anfallet genomfördes ordentligt. Eftersom tillvägagångssättet är detsamma båda gångerna, tyder detta på att andra faktorer som exempelvis kommunikation eller förberedelser har varit påverkande. Vidare genomförs samma anfall med olika typer av vapen samt med olika indirekta mål och inriktningar, vilket också tyder på att liknande faktorer har påverkat.

Gällande resultatet från dilemmaprincipen går det att se liknande skillnader och variation hos två indikatorer. Dock handlar denna princip istället om motståndarens agerande utifrån Israels handlingar. Resultatet behöver alltså inte bero på att Israel inte agerade utifrån dilemmaprincipen. Alternativa förklaringar i form av övning och förberedelser från motståndarens sida kan mycket väl vara en förklaring. Dock finns det förbättringspotential i Israels agerande under andra Libanonkriget, vilket ses under de första dagarna och inte får glömmas bort.

Kopplat till alkyoneusprincipen går det att se hur resultatet återigen skiljer sig på två av tre indikatorer. Israel hade möjlighet att skapa vilseledning under andra Libanonkriget vid anfallet mot Ghandourieh, men likt tidigare beskrivet, genomfördes en återupprepning som Hizbollah var förberedda på. Jämfört med Israels agerande vid Khan Yunis under Sexdagarskriget, finns det flera möjliga förklaringar. Det kan likt tidigare handla om dålig ledning och kommunikation som vid tidigare principer, men det kan också handla om ren tur vid attacken under Sexdagarskriget. Det finns egentligen ingen fakta som berättar något annat än att kombinerade vapen har nyttjats eller inte nyttjats. Den bakomliggande orsaken framgår inte.

Det går att konstatera att den metoddesign som nyttjats i form av en teoriprovning fungerat väl och på ett bra sätt bidrar med ett resultat som svarar på syftet och frågeställningen. Vidare går det att se hur kombinerade vapen inte nyttjades i samma utsträckning i båda krigen, vilket

korrelerar med resultatet från kriget. Däremot går det inte att dra några slutsatser gällande ambitionerna att nyttja kombinerade vapen. Under andra Libanonkriget hade Israel vid flertalet tillfällen möjlighet att nyttja kombinerade vapen. Vid dessa tillfällen har det till synes varit andra faktorer och bakomliggande variabler som påverkat. En teorikonsumerande design hade i större utsträckning än en teoriprovande design haft möjlighet att fånga upp och observera dessa faktorer och variabler.

De indikatorer som nyttjats i studien går alltid att ifrågasätta eftersom dessa till viss del väljs på subjektiva grunder och även utifrån författarens förståelse och eventuellt förutfattade mening. Utifrån den diskussion som förts kring resultatet på indikatorerna finns det anledning att tro att ett annat grundat val av indikatorer hade kunnat komma fram till ett annat resultat. Med anledning av detta bör generalisering av resultatet göras med försiktighet.

Avslutningsvis går det att rikta kritik mot den litteratur och empiri som nyttjats i studiens analys. Både Laron, Hammel och Rodman skildrar till stor del endast sexdagarskriget från Israels perspektiv till skillnad från Goldstein som presenterar ett större helhetsperspektiv. På samma sätt inriktar sig Wilkins och Glenn i deras skildring av andra Libanonkriget, i kontrast till Olsen och Lambeth, till stor del på Israel och inte Hizbollah. Även om detta inte påverkar några källkritiska aspekter i och med den triangulering som skett, samtidigt som studien är bunden till Israel och ett småstatsperspektiv, hade en större helhetsbild möjligtvis kunnat svara på frågor om bland annat alternativa förklaringar för resultatet på vissa indikatorer som diskuterats tidigare i detta avsnitt.

Slutsatser

Eftersom värdet på variablerna skiljer sig i minst två avseenden vid varje princip går det att dra slutsatsen att Leonhards teori om kombinerade vapen i stor utsträckning går att använda för att förklara utfallet av Sexdagarskriget, men inte andra Libanonkriget.

Arbetet har syftat till att pröva förklaringsvärdet för teorin om kombinerade vapen med en individuell småstatskontext. Genom det resultat som presenterats i den här studien går det att konstatera att teorins förklaringskraft har stärkts. Den vidare ambitionen att bidra till forskningen inom krigsvetenskap samt att möjliggöra vidare forskning inom området har uppnåtts i och med studiens resultat. Studien har varit inriktad mot ett småstatsperspektiv och det går att

konstatera att det finns en möjlighet att dra lärdomar från studien som går att applicera i det svenska försvaret och i framtida utveckling av bland annat doktriner.

Fortsatt forskning

Med grund i resultatdiskussionen kring att en teorikonsumerande design hade haft möjlighet att fånga upp och observera de faktorer och variabler som kan ha påverkat utfallet samt med hänsyn till konsekvensen av studiens resultat, bör det bedrivas vidare forskning. Denna vidare forskning kan både syfta till att studera hur teorin om kombinerade vapen kan påverkas och hindras av andra utomstående faktorer, men också till att skapa en ökad förståelse om fallen genom en teorikonsumerande studie.

Vidare är det av intresse att bedriva fortsatt forskning med en annan småstat i fokus men också att genomföra forskningen med en annan operationalisering utmynnande i nya indikatorer. Likt diskuterat i resultatdiskussionen finns det utrymme att ifrågasätta generaliserbarheten. Genom att nyttja en annan småstat istället för Israel finns det större möjligheter att dra generaliserbara slutsatser från studierna. En alternativ operationalisering skulle på samma sätt som byte av småstat skapa den möjligheten.

Relevans för yrkesutövningen

Genom att pröva den befintliga teorin som nyttjas och ligger till grund för viktiga delar av Försvarens publikationer och doktriner, skapas en bredare teoretisk medvetenhet.

I och med Israels och Hizbollahs uppträdande och utformning går att likställa med en småstat har studien genom dess resultat även bidragit till en djupare kunskap och en inriktning till hur det svenska försvaret kan bedriva vidare utveckling inom området. Denna relevans för yrkesutövningen ses ytterligare genom kombinerade vapens tydliga koppling till doktrinen för gemensamma operationer och i förlängningen även den svenska säkerhetspolitiska debatten.

Litteratur- och referensförteckning

Litteratur

Boff, J. (2010). Combined Arms during the Hundred Days Campaign, August–November 1918. *War in History*, 17(4), 459–478.

Donovan, R. J. (1967). *Sex dagar i juni: Kriget i mellersta östern: 5-10 juni 1967* (N. K. Palmstierna, Övers.). Stockholm: Wennerberg.

Dunstan, S. (2009). *The Six Day War, 1967: Sinai*. Oxford: Osprey Publications.

Eriksson, L. T. (2018). *Kritiskt tänkande: Utan tvivel är man inte riktigt klok* (3:e uppl.). Stockholm: Liber.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (5:e uppl.). Stockholm: Wolters Kluwer.

George, A. L., & Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge: MIT Press.

Glenn, R. W. (2012). *All Glory Is Fleeting: Insights from the Second Lebanon War* (s. 121). RAND National Defense Research Institute.

Goldstein, Y. (2018). The Six Day War: The war that no one wanted. *Israel Affairs*, 24(5), 767–784.

Halstead, J. (2020). Air Power and Allenby's Army: Combined Arms in Palestine 1917–1918. *War in History*, 00(0), 1–28.

Hammel, E. (1992). *Six days in June: How Israel win the 1976 Arab-Israeli War*. Pacifica: Pacifica Military History.

House, J. M. (2001). *Combined Arms Warfare in the Twentieth Century*. Lawrence: University Press of Kansas.

Jensen, T., & Sandström, J. (2016). *Fallstudier* (1:2). Lund: Studentlitteratur.

Johannessen, A., Tufte, P. A., & Christoffersen, L. (2020). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (B. Nilsson, Övers.; 2:a uppl.). Stockholm: Liber.

Kober, A. (2008). The Israel defense forces in the Second Lebanon War: Why the poor performance? *Journal of Strategic Studies*, 31(1), 3–40.

Lambeth, B. S. (2011). *Air operations in Israel's war against Hezbollah: Learning from Lebanon and getting it right in Gaza*. Santa Monica: RAND Corporation.

Laron, G. (2017). *The six-day war: The breaking of the middle east*. New Haven: Yale University Press.

Leonhard, R. R. (1991). *The art of maneuver: Maneuver Warfare Theory and Airland Battle*. Novato: Presidio Press.

Murray, W. (2002). The Evolution of Joint Warfare. *Joint Force Quarterly*, 31(3), 30–37.

Olsen, J. A. (Red.). (2011). *Global air power* (1:a uppl.). Washington D.C: Potomac Books.

Pape, R. A. (1996). *Bombing to Win: Air Power and Coercion in War*. Ithaca: Cornell University Press.

Rodman, D. (2002). Combined Arms Warfare in the Israel Defense Forces: An Historical Overview. *Defence Studies*, 2(1), 109–126.

Rodman, D. (2015). Combined arms warfare: The Israeli experience in the 1973 Yom Kippur War. *Defence Studies*, 15(2), 161–174.

Rubio-Campillo, X., & Hernández, F. X. (2015). Combined Arms Warfare in the Spanish Civil War: The Assault on the Republican Defence Line at Fatarella Ridge. *Journal Of Conflict Archaeology*, 10(1), 52–69.

Wilkins, H. (2013). *The making of Lebanese foreign policy: Understanding the 2006 Hezbollah-Israeli war*. Abingdon: Routledge.

Ångström, J., & Widén, J. J. (2015). *Contemporary Military Theory: The dynamics of war*. London: Routledge.

Rapporter, andra källor

Ibrügger, L. (1998). *The Revolution in Military Affairs* [Committee Reports]. Germany: NATO Parliamentary Assembly.

Stat. (2002). I *Svenska Akademiens ordbok* (Vol. 1989). SAOB.

UN Resolution 242, United Nations Security Council (1967) (testimony of United Nations Security Council).

Offentligt tryck

Försvarmakten. (2016). *Militärstrategisk doktrin*. Stockholm: Försvarmakten

Försvarmakten. (2020). *Doktrin för Gemensamma operationer*. Stockholm: Försvarmakten

Elektroniska källor

Personalsiffror. (2020, december 31). Försvarmakten. <https://www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/om-var-organisation/personalsiffror/> (hämtad 2021-04-06)

Stat. (2021). Nationalencyklopedin. <http://www-ne-se.proxy.annalindhbiblioteket.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/stat> (hämtad 2021-04-06)